

SUOMALAIS-NORJALAINEN RAJAVESISTÖKOMISSIO
NORSK-FINSK GRENSEVASSDRAGSKOMMISSJON

Norsk-finsk grensevassdragskommisjon anbefalinger i 2010

Overvåking av miljøtilstanden i Pasvik området

Det felles miljøovervåkingsprogrammet for grenseområdene i Finland, Norge og Russland inkluderer overvåking av tilstanden til luft, vann og jordøkosystemer samt regelmessig rapportering av resultatene. Den første statusrapporten kom ut i 2007 og den påfølgende rapporten som omfatter alle delområdene publiseres i 2013.

Resultatene av miljøovervåkingen er viktige for området kommuner og regionale myndigheter. Fortløpende publisering av resultater gir også lokalbefolkningen muligheten til å gi innspill til planer knyttet til overvåkingen av miljøet. Kommisjonen anser det som viktig at overvåkingen av miljøtilstanden fortsetter og at overvåkingen gir tilstrekkelig kunnskap til å danne seg et helhetsbilde av miljøtilstanden i grenseområdene.

Kommisjonen understreker også at man i overvåkingen og evalueringen av resultatene tar med både industrielle påvirkninger, påvirkninger forårsaket av utnyttelse av naturressurser og klimaendringers effekt på den sårbare nordlige naturen.

Kommisjonen anbefaler at Lapplands ELY-senter og Fylkesmannen i Finnmark (som ansvarlige myndigheter) sikres ressurser til regelmessig og tilstrekkelig omfattende gjennomføring av overvåkingsprogrammet. Dette er den eneste måten å skaffe pålitelig og oppdatert kunnskap om miljøtilstanden i grenseområdene for lokalbefolkningen og kommunenes bruk. Det må orienteres om resultatene fortløpende. I tillegg anbefaler kommisjonen at overvåkingen utvides slik at den samlede påvirkning fra aktuelle aktiviteter og klimaendringer i grenseområdene utredes.

Stranderosjon og ferdselshindringer i vassdraget

Kommisjonen diskuterte ras av strandvoller og ferdselshindringer i Tanaelva. I Tanaelva er det tre plasser, hvor erosjonen forårsaker strandras. Årlig utvaskes det store mengder av jordmasser på grunn av erosjonen, spesielt under flom. Jordmassene kan opphopes i sidelevenes munninger, hvilket er til hinder for gytelaksens oppgang i elva. I tillegg fikk kommisjonen vite at ved grensen mellom Karigasniemi og Gränsen ligger rester av en gammel bru som medfører fare for båtferdsel og er til hinder for fisket.

Kommisjonen understrekte at bevaring av Tanaelva i naturlig tilstand er ytterst viktig og derfor må effektene av alle tiltak som påvirker elva utredes grundig på forhånd. Derfor anbefaler kommisjonen at ansvarlige myndigheter avklarer skader som erosjonen har forårsaket og utreder kostnader knyttet til erosjonsforbygning og hvilken nytte dette gir, samt kommer med forslag om hvordan dette kan finansieres. I tillegg anbefaler kommisjonen at ansvarlige myndigheter evaluerer og kommer med forslag om hvordan gamle brukonstruksjoner og andre ferdselshindringer kan fjernes fra grensevassdragene.

Tiltak for å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*

Grensevassdragskommisjonen gav i 2008 en anbefaling som poengterer viktigheten av å utarbeide samordnede beredskapsplaner med målsetting om å hindre spredning av parasitten. Til sitt møte i 2009 inviterte kommisjonen ansvarlige myndigheter for å orientere om fremdriften i dette arbeidet. Etter grundig orientering ved ansvarlige myndigheter fra begge land konkluderte kommisjonen at et ekspertmøte ville være et godt tiltak i oppfølging av anbefaling fra 2008. Dette ekspertmøte ble avholdt 26.-27.10.2010. Grensevassdragskommisjonen stiller seg bak anbefalingen fra ekspertmøtet (vedlegg).

Videreføring av arbeidet med å redusere utslippene til grensevassdragene

Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen anbefaler at det avsettes midler til nødvendige investeringer i avløpsanlegg som har utslipp til Tanavassdraget. På 1990 tallet ble det bevilget 50 millioner NOK til rensing av vassdraget. Det er nødvendig å følge dette opp med ytterligere rensning.

Kommisjonen er svært opptatt av at Tanavassdragets høye vannkvalitet opprettholdes for all fremtid. Det er svært utfordrende for kommunene langs vassdraget å sikre dette på grunn av spredt bosetting og de høye kravene som stilles til rensing når det gjelder utslipp.

Kommunene langs Tanavassdraget har i dag uforholdsmessige store kostnader for rensing av avløp i forhold til andre kommuner som ikke har et internasjonalt laksevassdrag å ta hensyn til. Det vil være svært vanskelig å pålegge innbyggere langs vassdraget ytterligere kostnader for avløpsrensing når man allerede i dag ligger på det høyeste nivå. Det vil dermed være svært utfordrende å fullføre investeringene som er nødvendig for å sikre den høyeste vannkvaliteten.

Som et eksempel, så må Tana kommune investere over 10 millioner kroner i nye renseanlegg i de nærmeste årene. For Karasjok er situasjonen tilsvarende. Der må det byttes ut avløpsrør og kloakkrenseanlegget i kommunesenteret må fullrestaureres for å tilfredsstille morgendagens krav. Det er urimelig at kostnadene for disse investeringene belastes innbyggerne i respektive kommuner alene.